

KAMBR

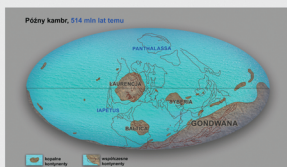
POCZĄTEK: 541,0 mln lat temu

KONIEC: 485,4 mln lat temu

Kambr jest pierwszym okresem eonu zwanego fanerozoikiem. Został wydzielony przez brytyjskiego geologa Adama Sedgwicka w 1835 r. na podstawie skał występujących na Wyspach Brytyjskich. Jego nazwa pochodzi od prowincji rzymskiej Cambria, która znajdowała się na obszarze dzisiejszej północnej Walii.

PALEO GEOGRAFIA

Na przełomie proterozoiku i kambru doszło do rozpadu superkontynentu Pannotji na kilka bloków kontynentalnych. Największymi z nich były Gondwana, Laurencja i Baltika. W strefach międzywrotnikowych, wokół kontynentów, powstawały skały węglanowe oraz tzw. ewaporaty. Na obrzeżach kontynentów położonych w strefie umiarkowanej i okołobiegunowej, osadzały się przede wszystkim piaski, a w głębiach mórz iły. Pod koniec kambru rozpoczęły się pierwsze ruchy tektoniczne orogenezy kaledońskiej.

KLIMAT

Wczesny kambr był stosunkowo chłodny, jednak nie na tyle, aby tworzyły się nowe lądolody. Później, gdy temperatura wzrosła, roztopiły się pozostałości prekambryjskich lodowców, a woda zalała duże powierzchnie nowych kontynentów. Powstały liczne ciepłe morza, w których bujnie rozwijało się życie.

ROZWÓJ ŚWIATA ŻYWEGO

„KAMBRYJSKA EKSPLOZJA ŻYCIA”

Zalanie kontynentów przez morza, zmiana chemizmu wód oraz wzrost ilości tlenu zainicjowało intensywny rozwój i różnicowanie się życia w morzach kambryjskich. W tym czasie na lądach nie było organizmów żywych. Jedynie na brzegach zbiorników tworzyły się niewielkie maty glonowe.

SZKIELETY

Na przełomie prekambru i fanerozoiku zwierzęta zyskały zdolność wytwarzania szkieletów mineralnych – węglanowych muszli, chitynowych pancerzy, a także innych części twardych. Szkielet umożliwił powstanie bardziej skomplikowanej budowy ciała i zwiększenie rozmiarów. Stanowił też doskonałą ochronę przed uszkodzeniami mechanicznymi oraz drapieżnikami, a po śmierci mógł zachować się w osadzie jako skamieniałość.

Kambryjskie rafy tętniły życiem

KAMBRYJSKIE RAFY

W kambrze występowały już rafy, tworzone przez wymarłą grupę zwierząt zwaną archeocjatami, zaliczanymi najczęściej do gąbek. Rafy te zamieszkiwali pierwsi przedstawiciele stawonogów, mięczaków, ramienionogów i szkarłupni. Wśród nich, na uwagę zasługują pokryte chitynowymi pancerzami stawonogi, zwane trylobitami.

STRUNOWCE

W kambrze pojawiła się większość głównych grup systematycznych zwierząt, których przedstawiciele żyją do dzisiaj. Wśród nich były również strunowce – przodkowie kręgowców, w tym i nas samych.

Pierwsze strunowce miały bardzo prostą budowę, podobną do budowy lancetnika

Lancetnik

Czy wiesz, że...

W kambrze pojawiły się pierwsze drapieżniki (do największych należał *Anomalocaris*) i rozpoczęła się wyścig zbrojeń pomiędzy myśliwymi i ich ofiarami.

